

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **V. K.**, zastoupeného JUDr. Miloslavem Kreysou, advokátem se sídlem Bezručova 9, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 3. 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 2. 2008, č. j. 16 Cad 110/2007 – 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 3. 2007, č. j. X. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost stěžovatele o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“) s odůvodněním, že nedosáhl důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb. Krajský soud ze správního spisu zjistil následující:

Stěžovatel podal dne 25. 3. 2005 žádost o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 1. 2004, k níž připojil kopii rozsudku Okresního soudu v Tachově, č. j. 3 C 110/90 - 20, ze dne 30. 10. 1990, jímž bylo rozvedeno jeho manželství a tři nezletilé děti svěřeny do jeho

výchovy. Žalovaná jeho žádost zamítla dne 4. 5. 2005 pro nesplnění podmínek § 29 zákona č. 155/1995 Sb., přičemž poznamenala, že u mužů se k výchově dětí nepřihlíží. Ministr práce a sociálních věcí následně dne 15. 8. 2006 rozhodl o tom, že se žádosti stěžovatele o odstranění tvrdosti zákona ze dne 20. 6. 2005 nevyhovuje a nepromíjí se podmínka důchodového věku stanovená v ust. § 32 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., které umožňuje dřívější odchod do starobního důchodu podle počtu vychovaných dětí pouze ženám. Stěžovatel dne 4. 5. 2006 opětovně podal žádost o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 1. 2004, kterou žalovaná zamítla z totožných důvodů.

Krajský soud zjistil, že v obdobné věci již rozhodl Ústavní soud nálezem pléna ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04, jímž zamítl návrh Nejvyššího správního soudu na zrušení ust. § 32 zákona č. 155/1995 Sb. s tím, že toto ustanovení je v souladu s Ústavou i Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Vázán tímto náleze Ústavního soudu pak krajský soud posoudil žalobu jako nedůvodnou, neboť přisvědčil žalované, že stěžovatel podle ust. § 32 zákona č. 155/1995 Sb. nedosáhl důchodového věku. Poznamenal však, že nepřehlédl obsah citovaného ustanovení, které zvýhodňuje ženy vychovávající děti, nikoli biologické matky. Péče ženy o dítě v podstatě odpovídá péči otce o dítě, avšak v tomto druhém případě nemá odezvu při stanovení důchodového věku.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Plzni z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Opětovně poukázal na rozsudek Okresního soudu v Tachově, jímž byly do jeho výchovy svěřeny nezletilé děti, přičemž jejich matce nebylo stanoveno výživné. Stěžovatel má zato, že za této situace by ženě vznikl nárok na starobní důchod dosažením věku 54 let. On sám požádal o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 1. 2004, tedy ve věku 58 let.

Stěžovatel se dovolával čl. 3 odst. 1 Listiny, který zaručuje rovnost základních práv bez rozdílu pohlaví, a to ve spojení s čl. 30 odst. 1 a čl. 32 odst. 5 Listiny. Pokud zákon přiznává ženě při odchodu do starobního důchodu práva v souvislosti s výchovou dětí, pak za stejné situace by měl přiznat stejná práva i muži. Podle čl. 30 odst. 1 a čl. 32 odst. 5 Listiny mají občané právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří, a rodiče, kteří pečují o děti, mají právo na pomoc státu. Podle stěžovatele však zákon při splnění stejných podmínek preferuje ženy při hmotném zabezpečení ve stáří a neposkytuje muži jako rodiči stejné právo na pomoc státu, čímž dochází k porušení shora uvedených práv. Na základě uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaná ztotožnila s rozsudkem Krajského soudu v Plzni s tím, že soud rozhodl v souladu s nálezem Ústavního soudu. Žalovaná dodala, že si je vědoma nerovnosti postavení žen a mužů při stanovení důchodového věku, jedná-li se o zohlednění výchovy dětí, nelze však rozhodovat v rozporu s platným zákonem. Navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., a po

posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vzhledem k tomu, že skutkový základ rozsudku krajského soudu nebyl mezi účastníky sporný, a Nejvyšší správní soud jej považuje za dostatečně zjištěný, vycházel z něj sám i v řízení o kasační stížnosti.

Zásadní námitka stěžovatele spočívala v tom, že ust. § 32 zákona č. 155/1995 Sb., které upravuje důchodový věk v závislosti na počtu vychovávaných dětí pouze u žen, je v rozporu s čl. 3 odst. 1, čl. 30 odst. 1 a čl. 32 odst. 5 Listiny.

O této otázce již autoritativně rozhodl Ústavní soud nálezem pléna ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04, kde dospěl k závěru, že citované ustanovení je v souladu s Listinou základních práv a svobod, neboť nerovnost založená tímto ustanovením má legální cíl a mezi cílem a prostředky existuje vztah přiměřenosti.

Vzhledem k tomu, že krajský soud v odůvodnění svého rozsudku citoval argumentaci Ústavního soudu obsaženou v uvedeném nálezu, poukazuje Nejvyšší správní soud pouze na jeho zásadní úvahy: Ústavní soud předeslal, že rovnost je kategorie relativní, jež vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů. Zásadě rovnosti v právech podle čl. 1 Listiny základních práv a svobod je proto třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však závěr, že by každému muselo být přiznáno jakékoli právo. Mezinárodní instrumenty o lidských právech a mnohá rozhodnutí mezinárodních kontrolních orgánů vycházejí z toho, že ne každé nerovné zacházení s různými subjekty lze kvalifikovat jako porušení principu rovnosti, tedy jako protiprávní diskriminaci jedněch subjektů ve srovnání se subjekty jinými. Aby k porušení došlo, musí být splněno několik podmínek: S různými subjekty, které se nacházejí ve stejné nebo srovnatelné situaci, se zachází rozdílným způsobem, aniž by existovaly objektivní a rozumné důvody pro uplatněný rozdílný přístup. Ústavní soud na základě uvedeného konstatoval, že určitá zákonná úprava, jež zvýhodňuje jednu skupinu či kategorii osob oproti jiným, nemůže být sama o sobě označena za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má určitý prostor k úvaze, zda takové preferenční zacházení zakotví. Musí přitom dbát o to, aby zvýhodňující přístup byl založen na objektivních a rozumných důvodech (legitimní cíl zákonodárce) a aby mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení (právní výhody) existoval vztah přiměřenosti. Ústavní soud dospěl k závěru, že napadené ustanovení není v rozporu s čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny ve vztahu k čl. 30 odst. 1 Listiny a že zrušením ust. § 32 zákona č. 155/1995 Sb. by nebyla nastolena rovnost obou pohlaví ve vztahu k právu na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří. Došlo-li by ke zrušení napadeného ustanovení, bylo by odebráno jisté zvýhodnění ženám-matkám, aniž by v rámci „zrovnoprávnění“ nabyli muži-otcové stejné výhody, jakou mají ženy-matky. Ústavní soud je toliko negativním zákonodárcem a jeho zásah vůči napadenému ustanovení by tak pouze porušil princip ochrany důvěry občanů v právo, příp. zásah do právní jistoty, resp. legitimního očekávání. V tomto kontextu Ústavní soud konstatoval, že v daném případě nenastal rozpor mezi pozitivním zákonem a spravedlností.

Vzhledem k tomu, že ust. § 32 zákona č. 155/1995 Sb. nebylo orgánem k tomu povoláním shledáno neústavním, ztotožnil se Nejvyšší správní soud se závěrem krajského soudu, že žalovaná rozhodla správně, jestliže žádost stěžovatele o starobní důchod zamítla pro nesplnění podmínky spočívající v dosažení důchodového věku. Nejvyšší správní soud uzavřel, že rozsudek Krajského soudu v Plzni netrpí vadou podle ust. § 103 odst. 1 písm. a)

s. ř. s., z úřední povinnosti pak nezjistil ani vady podle ust. § 103 odst. 3 s. ř. s. Kasační stížnost proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec její běžné úřední činnosti. Soud jí proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu